

Dosarul nr. 2ra-1520/22
2-21079155-01-2ra-20102022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. A. Sandu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. L. Pruteanu, I. Țurcan, Iu. Cotruță)

ÎNCHEIERE

08 februarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Organizația de Creditare Nebancare „Credit Money” Societate cu Răspundere Limitată,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Liubovi Galațan împotriva Organizației de Creditare Nebancare „Credit Money” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la constatarea ca fiind abuzive clauzele contractului de împrumut cu dobândă și obligarea profesionistului să efectueze recalcularea la suma contractului de împrumut,

împotriva deciziei din 28 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de Liubovi Galațan, reprezentată de avocatul Tatiana Crivenco, casată hotărârea din 02 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru în partea respingerii acțiunii și emisă o nouă hotărâre în această parte de admitere a acțiunii,

c o n s t a ț ă:

La 24 mai 2021, Liubovi Galațan a depus cererea de chemare în judecată împotriva OCN „Credit Money” SRL cu privire la constatarea ca fiind abuzive clauzele prevăzute la pct. 1.2, pct. 1.3, pct. 4.2, pct. 4.3, din contractul de împrumut cu dobânda nr.506/11-02 din 22 februarie 2020 și obligarea profesionistului să efectueze recalcularea la suma contractului de împrumut.

În motivarea acțiunii, reclamanta a indicat că, la 22 februarie 2020 a încheiat cu OCN „Credit Money” SRL contract de împrumut cu dobândă nr.506/11-02 în temeiul căruia i-a fost împrumutată suma de 1507,24 euro pe un termen de 36 luni.

A menționat reclamanta că potrivit pct. 1.2 a contractului a fost prevăzută o dobândă lunară în mărime de 2,5% ce constituie 35,18 euro, respectiv o dobândă în mărime de 30% anual, iar conform pct.1.3 a fost prevăzută DAE (dobânda anuală efectivă) de 72 %.

A susținut reclamanta că conform pct. 1.3 a fost prevăzut un comision lunar de administrare a împrumutului în mărime de 14,08 euro. Conform pct. 4.2 în cazul în care împrumutatul întârzie cu data achitării mai mult de 30 de zile calendaristice, acesta va fi obligat suplimentar pe lângă penalitatea prevăzută mai sus și la achitarea unei dobânzi de întârziere în mărime de 0,5% din suma împrumutului, pentru fiecare zi de întârziere.

Consideră reclamanta că clauzele menționate supra sunt abuzive, care nu pot produce efecte juridice și sunt lovite de nulitate absolută.

A invocat reclamanta că, dobânda de 2,5% lunar prevăzută la pct. 1.2 ce constituie 35,18 euro pe lună (30% anual) prevăzută în contractul de împrumut cu dobândă din 22 februarie 2020 depășește dublul ratei de refinanțare CHIBOR înregistrată în ziua bancară anterioară datei în care părțile au stipulat rata dobânzii și care urmează a fi anulată, iar rata dobânzii să fie redusă până la rata maximă prevăzută în corespundere cu art.1244(1) CC.

A afirmat reclamanta că referitor la pct.1.3, comision de administrare de 14,08 euro, este o clauză abuzivă și nejustificată din partea părâtului care constituie de fapt o dobândă camuflată, aceasta nefiind negociată în mod individual cu consumatorul.

A declarat reclamanta că, costurile ce apar în legătură cu monitorizarea și administrarea împrumutului urmează a fi acoperite prin perceperea dobânzii, iar solicitarea achitării comisionului de administrare creează un dezechilibru vădit și semnificativ între drepturile părților contractante în defavoarea reclamantului. Pct.4.2 care prevede plata penalității în mărime de 1% din suma împrumutului în cazul întârzierii de la data achitării plății lunare, este o penalitate disproporționat de mare, neclară și abuzivă care urmează a fi redusă.

La fel și dobânda de întârziere în mărime de 0,5% prevăzută la pct.4.3 este una abuzivă și lovită de nulitate absolută deoarece contravine prevederilor art. 942(4)CC.

A solicitat reclamantul Galațan Liubovi a constata ca fiind abuzive și nule de drept clauzele contractului de împrumut cu dobândă nr.506/11-02 din 22 februarie 2020 încheiat între OCN „Credit Money” SRL și Galațan Liubovi și anume: pct. 1.2 care prevede: împrumutul se acordă cu o dobândă lunară în mărime de 2,5 % pe lună, din suma menționată în pct.1.1, ceea ce constituie 35,18 euro pe lună; pct. 1.3 care prevede : împrumutatul va achita lunar și un comision de administrare a împrumutului în mărime de 14,08 euro DAE constituie 72% pentru 365-366 zile; pct.4.2 care prevede : în cazul întârzierii de la data achitării plății lunare prevăzute la pct.2.2 împrumutatul și/sau fidejutorul va achita o penalitate în mărime de 1% din suma prevăzută la pct.1.1 pentru fiecare zi de întârziere; pct.4.3 care prevede: în cazul în care împrumutatul și / sau fidejutorul sunt/este în întârziere cu data achitării mai mult de 30 de zile calendaristice, aceștia vor fi obligați suplimentar pe lângă penalitatea prevăzută la pct. 4.2 și la achitarea unei dobânzi de întârziere în mărime de 0,5% din suma împrumutului prevăzut în pct.1.1 pentru fiecare zi de întârziere. A obliga OCN „Credit Money” SRL să efectueze recalculul la suma contractului de împrumut, de a include și de a considera sumele achitate până în prezent cu titlu de comision de administrare și dobândă lunară în contul stingerii datoriei de bază.

Prin hotărârea din 02 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru acțiunea înaintată de Liubovi Galațan a fost admisă parțial. S-a constatat drept abuzivă

și nulă clauza din contractul de împrumut cu dobânda nr. 506/11-02 din 22 februarie 2020 încheiat între OCN „Credit Money” SRL și Liubovi Galațan care se referă la pct. 4.3. „Clauza penală” - În cazul în care împrumutatul și/sau fidejutorul sânt/este în întârziere cu data achitării mai mult de 30 de zile calendaristice, aceștia vor fi obligați suplimentar pe lângă penalitatea prevăzută în pct. 4.2 și la achitarea unei dobânzi de întârziere în mărime de 0,5% din suma împrumutului prevăzut la pct. 1.1. pentru fiecare zi de întârziere. S-a redus comisionul de administrare prevăzut la pct. 1.3 din contractul de împrumut cu dobânda nr. 506/11-02 din 22 februarie 2020 încheiat între OCN „Credit Money” SRL și Liubovi Galațan, de la 14,08 euro la 7,04 euro lunar. În rest, acțiunea a fost respinsă, ca neîntemeiată.

Respingând cerința reclamantei Liubovi Galațan în partea constatării ca fiind abuzive și nule de drept clauzele prevăzute la pct. 1.2. ”Împrumutul se acordă cu o dobândă lunară în mărime de 2,5 % pe lună din suma menționată în pct. 1.1., ceea ce constituie 35,18 euro pe lună”, la pct. 1.3. ”Împrumutatul va achita lunar și un comision de administrare a împrumutului de 14,08 euro. DAE constituie 72 % pentru 365-366 zile”, la pct. 4.2. ”În cazul întârzierii de la data achitării plății lunare prevăzute în pct. 2.2. împrumutatul și/sau fidejutorul va achita o penalitate în mărime de 1% din suma prevăzută în pct. 1.1. pentru fiecare zi de întârziere”, precum și obligarea profesionistului să efectueze recalcularea la suma contractului de împrumut, de a include și de a considera sumele achitate până în prezent cu titlu de comision de administrare și dobânda lunară în contul stingerii datoriei de bază, instanța de fond a reținut că anterior reclamanta, în 2018, a mai beneficiat de servicii financiare ale companiei OCN „Credit Money” SRL și nu a făcut nici o obiecție referitor la clauzele contractuale, a achitat toată plățile la timp și a închis creditul.

Totodată, în condițiile art. 212 alin. (5) CPC, ținând cont de poziția pârâtului care a recunoscut în parte pretențiile formulate de reclamantă, instanța de fond a constatat drept abuzivă și nulă clauza din contractul de împrumut cu dobânda nr. 506/11-02 din 22 februarie 2020 încheiat între OCN „Credit Money” SRL și Galațan Liubovi care se referă la pct. 4.3. „Clauza penală” - În cazul în care împrumutatul și/sau fidejutorul sânt/este în întârziere cu data achitării mai mult de 30 de zile calendaristice, aceștia vor fi obligați suplimentar pe lângă penalitatea prevăzută în pct. 4.2 și la achitarea unei dobânzi de întârziere în mărime de 0,5% din suma împrumutului prevăzut la pct. 1.1. pentru fiecare zi de întârziere. De asemenea instanța va reduce comisionul de administrare prevăzut la pct. 1.3 din contractul de împrumut cu dobânda nr. 506/11-02 din 22.02.2020 încheiat între OCN „Credit Money” SRL și Galațan Liubovi, de la 14,08 euro la 7,04 euro lunar.

La 05 noiembrie 2021, Liubovi Galațan, reprezentată de avocatul Tatiana Crivenco, a depus cerere de apel nemotivată, iar la 13 februarie 2022 a depus cerere de apel motivată, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii din 02 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

Prin decizia din 28 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul declarat de Liubovi Galațan, reprezentată de avocatul Tatiana Crivenco, a fost casată hotărârea din 02 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în partea

pretențiilor respinse și a fost emisă în această parte o nouă hotărâre de admitere a acțiunii depusă de Liubovi Galațan. A fost constată că fiind abuzive și nule de drept clauzele contractuale din contractul de împrumut cu dobândă nr.506/11-02 din 22 februarie 2020, prevăzute: la pct.1.2, care prevede că, „împrumutul se acordă cu o dobândă lunară în mărime de 2,5% pe lună, din suma menționată în pct.1.1, ceea ce constituie 35,18 euro pe lună, în partea ce depășește rata dobânzii anuale de 16%; la pct.1.3, care prevede că, „împrumutul va achita lunar un comision de administrare a împrumutului în mărime de 14,08 euro DAE constituie 72% pentru 365-366 zile”; la pct.4.2 din capitolul „Clauza penală (penalitatea)”, care prevede „În cazul întârzierii de la data achitării plății lunare prevăzute în pct.2.2 împrumutul/și sau fidejutorul va achita o penalitate în mărime de 1% din suma prevăzută în pct.1.1 pentru fiecare zi de întârziere”. În rest, hotărârea a fost menținută.

În susținerea concluziei sale, instanța de apel a considerat neîntemeiată soluția primei instanțe de admitere parțială a acțiunii înaintate de Galațan Liubovi, deoarece decurge din interpretarea greșită a circumstanțelor cauzei și, ca urmare, aplicarea eronată a normelor de drept material și procedural aplicabile la soluționarea litigiului.

Instanța de apel a reținut că aplicabile speței sunt prevederile art. 15 alin. (7) și (9) din Legea nr.202 din 12 iulie 2013 privind contractele de credit pentru consumatori, prin care se interzice aplicarea oricăror plăți (inclusiv dobânzi, comisioane, taxe, penalități, dobânzi de întârziere și orice alt tip de plăți) aferente unui contract de acordare a creditului pentru consumator pe un termen mai mic de 2 ani și/sau în care suma inițială debursată este de până la 50 de mii de lei (pentru linia de credit, valoarea de referință se va considera suma maximă stabilită în contractul de credit), a căror valoare totală să depășească valoarea debursată conform contractului respectiv sau valoarea de intrare a bunului în contractul de leasing financiar.

Instanța de apel a constatat că contractul de credit nr.506/11-02 din 22 februarie 2020 a fost încheiat cu derogării de la dispozițiile legale privind acordarea creditelor nebancare consumatorilor, clauzele fiind stabilite unilateral de către reclamant fără ca consumatorul să poată influența schimbarea lor respectiv având doar opțiunea să-l semneze sau nu, iar simpla informare despre condițiile contractuale nu echivalează cu negocierea acestuia.

Totodată, instanța de apel luând în calcul termenul scurt dintre depunerea cererii de acordare a creditului, încheierea contractului precum și primirea efectivă a banilor, acțiunile având loc în ziua de 22 februarie 2020 în speță clauzele contractuale au fost pregătite pentru o multitudine de contracte și fără posibilitate de negociere din partea împrumutatului.

Instanța de apel a remarcat că, instanța de judecată, prin prisma prevederilor legale referitoare la clauzele abuzive, nu poate interveni în înțelegerea părților privind quantumul remunerației pentru serviciul prestat, cu excepția cazurilor când nu s-a respectat obligația de transparentă prevăzută la art.1071 Cod civil.

La 04 octombrie 2022, OCN „Credit Money” SRL a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului, a invocat că instanța de apel nu a aplicat prevederile speciale ale art. 1765 Cod civil, care prevede că în afară de dobândă, părțile pot conveni asupra unui comision pentru serviciile prestate pentru utilizarea creditului, nu a fost aplicată legea care urma a fi aplicată, și anume, Legea privind organizațiile de creditare nebankare, art. 9 alin. (1) lit. e), în temeiul acestui articol din legea specială, este prevăzut expres faptul precum că, organizațiile de creditare nebankare au dreptul de a conveni cu consumatorul încasarea plăților până la cuantumul valorii soldul împrumutului, însă contrar prevederilor legale, instanța de apel a redus toată plata (dobândă, comision și penalitate) la 16 % anual.

Totodată, a menționat că instanța de apel a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată, și anume art. 1244 alin. (1) Cod civil, care este o normă generală cu privire la împrumut și nu între profesioniști pe piața financiar-bancară sau nebankară.

La fel, a afirmat că instanța de apel a interpretat în mod eronat legea.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 28 iunie 2022.

Decizia motivată a instanței de apel a fost expediată la adresa poștală a recurentului OCN „Credit Money” SRL, mun. Chișinău, str. Mircea cel Bătrân, 5 la data de 01 august 2022 (f.d. 137), dar date care ar confirma recepționarea acestuia la materialele dosarului lipsesc.

Astfel, recursul declarat la 04 octombrie 2022, este în termen.

La data de 20 octombrie 2022, copia recursului a fost expediată în adresa intimitei Liubovi Galațan (f.d. 148), cu înștiințarea despre depunerea referinței.

Intimata nu și-a valorificat dreptul procedural respectiv.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de OCN „Credit Money” SRL nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat asupra deciziilor instanțelor de apel are caracter nedevalidativ și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul declarat de OCN „Credit Money” SRL, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de OCN „Credit Money” SRL ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), 433 lit. a) și 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de Organizația de Creditare Nebancare „Credit Money” Societate cu Răspundere Limitată se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Victor Burduh

Mariana Pitic